

Організація проведення оцінки відповідності засобів вимірювання температури в ДП «УКРМЕТРТЕСТСТАНДАРТ»

Олександр Сладкомедов

*здобувач освітньої програми «Якість, стандартизація та сертифікація»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: SladkomedovOS@krok.edu.ua*

Леонід Віткін

*Науковий керівник:
д.т.н., професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Vitkin@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-0731-1333*

Створення та функціонування єдиного світового ринку є неможливим без вільного транскордонного переміщення товарів і послуг. Виходу української продукції на європейські та міжнародні ринки, а також доступів вітчизняних споживачів до якісних закордонних продуктів заважає наявність у міжнародній торгівлі технічних бар'єрів. Механізми їх ліквідації у сфері торгівлі та надання послуг базуються на взаємному визнанні результатів оцінки відповідності в результаті технічної гармонізації. Остання вирішальною мірою залежить від наявності в країні сучасної національної інфраструктури якості, що відповідає загальновизнаним міжнародним нормам і правилам [1].

Наразі Україна — єдина країна серед країн СНД, яка здійснила перехід від застарілої системи державних випробувань засобів вимірювальної техніки (далі – ЗВТ) до оцінки відповідності вимогам технічних регламентів [2]. У 2016 році набули чинності нові редакції відповідних законодавчих актів України [3– 5].

Відповідно до чинного законодавства суб'єкти господарювання, які реалізують засоби вимірювальної техніки, перш ніж виставити продукцію на ринок повинні перевірити її на наявність належного маркування, передбаченого технічними регламентами, та мати всю необхідну супровідну технічну документацію, зокрема й декларацію про відповідність. Саме тому об'єктом дослідження став процес підготовки процедур проведення оцінки відповідності ЗВТ в ДП «УКРМЕТРТЕСТСТАНДАРТ», що є однією з головних умов його виходу на ринок із конкурентоспроможними послугами.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та науково-практичні аспекти організації підготовки підприємства до проведення оцінки відповідності ЗВТ.

Обрані об'єкт і предмет визначили мету дослідження: аналіз чинного порядку проведення оцінки відповідності, виявлення недосконалостей в її організації та розробка рекомендацій щодо удосконалення організаційних і технічних заходів під час підготовки підприємства до проведення ОВ ЗВТ.

Відповідно до поставленої мети були визначені й вирішені такі завдання дослідження:

- проаналізовано методологічні принципи в галузі сертифікації ЗВТ в Україні;

- проаналізовано й узагальнено стан наявного порядку проведення оцінки відповідності ЗВТ;

- розроблено пропозиції щодо удосконалення організаційних, технічних і економічних заходів для проведення ОВ ЗВТ в ДП «УКРМЕТРТЕСТСТАНДАРТ». Теоретичною і методологічною базою дослідження слугували праці вітчизняних і зарубіжних вчених, практиків і фахівців, які останніми роками оприлюднили праці в області реформування системи технічного регулювання стандартизації, метрології і метрологічної діяльності. Зокрема, проблеми формування та переходу до нової системи висвітлювалися в роботах: О.С. Букреєва, О.М. Величко, Л.М. Віткіна, Ю.В. Кузьменко, І.В. Рибалко, С.В. Ціпоренко, С.В. Чередниченко, Марек Свобода, Вільям Мазур та інших. Інформаційною та правовою базою дослідження стали законодавчі акти Верховної Ради України, урядові рішення й постанови.

На різних етапах дослідження використовувались відповідні методи та методологічні підходи:

- аналіз наукових праць вітчизняних фахівців, законодавчо-нормативних документів і матеріалів, дотичних до проблеми оцінки відповідності, дав змогу з'ясувати рівень наукового забезпечення процесу проведення ОВ ЗВТ;

- класифікація, систематизація даних уможливили структурне узагальнення теоретико-методологічних основ сертифікації;

- порівняльний аналіз і синтез, прогнозування дали змогу з'ясувати конкурентні переваги сертифікованої продукції;

- вивчення зарубіжного досвіду, побудова сценарію зробили можливим виявлення світових тенденцій розвитку системи сертифікації для запровадження її в Україні.

Отже, на першому етапі дослідження було вивчено й проаналізовано стан теоретичного забезпечення в сфері сертифікації і стандартизації. Розроблена концепція дослідження, визначено об'єкт, предмет, сформульовано мету та завдання дослідження, опрацьовано методику організації дослідження, визначено програму проведення дослідницької роботи.

На другому етапі дослідження здійснено порівняльний аналіз теоретико-методологічних основ національної системи сертифікації України з чинною практикою та визначено її недоліки.

На третьому етапі дослідження узагальнено результати дослідження, сформульовано та обґрунтовано пропозиції та практичні рекомендації щодо адаптації порядку проведення ОВ до європейських стандартів якості. Доведено, що за рахунок покращення організації проведення оцінки відповідності ЗВТ та підвищення якості послуг (усіх основних і допоміжних технологічних та управлінських процесів) можна підвищити результативність функціонування, конкурентоспроможність і прибутковість ДП «УКРМЕТРТЕСТСТАНДАРТ». Крім того здійснено аналіз перспективних напрямів розвитку системи

сертифікації і стандартизації в Україні, визначено її практичну актуальність.

Підсумовуючи наведене вище, можна зазначити, що розроблення практичних рекомендацій з удосконалення процедур системи ОВ ЗВТ є ще одним кроком із гармонізації національної системи метрології і метрологічної діяльності, що сприятиме забезпеченню необхідного рівня захищеності кожного громадянина та суспільства у цілому від небезпечної продукції і наслідків недостовірних вимірювань, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних ЗВТ та усуненню технічних бар'єрів у торгівлі.

Ключові слова: оцінка відповідності; світовий ринок; міжнародна торгівля; надання послуг; засоби вимірювальної техніки (ЗВТ); системи державних випробувань ЗВТ; технічний регламент; маркування; сертифікація; стандартизація.

Список використаних джерел

1. Кузьменко Ю. Оцінка відповідності засобів вимірювальної техніки — реалізація в Україні європейських підходів (принципів) / Кузьменко Ю., Черепков С., Дуля В. // Науково-виробничий журнал «Метрологія та прилади». — 2018. — № 1(69). — С. 11–16.
2. Віткін Л. Аналіз системи технічного регулювання, стандартизації, метрології в Україні та заходи щодо її удосконалення на 2018 рік / Віткін Л. // Науково-виробничий журнал «Метрологія та прилади». — 2018. — № 1(69). — С. 3–7.
3. Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 05.06.2014 № 1314-VII. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1314-18#Text>
4. Технічний регламент засобів вимірювальної техніки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 163. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/163-2016-%D0%BF#Text>.
5. Технічний регламент законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2016 № 94. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94-2016-%D0%BF#Text>.